

Muzari Fiil

Muzari fiilin vezni **يُفْعَلُ** olup örneği **يَكْتُبُ** fiilidir.

VEZNİ	ÖRNEĞİ
يُفْعَلُ	يَكْتُبُ

Buna göre **يَكْتُبُ** fiilinin ilk harfi muzarilik harfidir. Ondan sonra gelen **ك** harfi **فَاءُ الْكَلِمَةِ**, ikinci harf olan **ت** harfi **عَيْنُ الْكَلِمَةِ** ve son harf olan **ب** harfi de **لَامُ الْكَلِمَةِ** olur. Bu durum diğer bütün sülasi mücerred mazi fiiller için geçerlidir.

ل	ع	ف	ي
↓	↓	↓	
ب	ت	ك	ي

Buna göre sülasi mücerred muzari fiillerin malum (etken) kiplerinde:

- İlk harf muzarilik harfidir ki bunlar **ي - ت - أ - ن** harfleridir. Bu dört harf **أَتَيْنَ** kelimesi ile ifade edilir. Muzarilik harfi malum (etken) çatıda fetha harekeli olur.
- Fâel-fiil sükûn harekelidir.
- Aynel-fiilin harekesi aynı fiil için değişmez (**يَكْتُبُ - يَكْتُبُونَ - يَكْتُبُ**). Farklı fiillere göre değişebilir ki şu üç örnekten biri gibi olur (**يَحْسُنُ - يَعْلَمُ - يَضْرِبُ**).
- Lâmel-fiil'in harekesi fiile bitişen çekim eklerine ve başına gelen edatlara göre değişebilir. (**لَنْ تَكْتُبَ - تَكْتُبِينَ**)

Bu ekleri tanımak, fiilin telaffuzunda ve anlamında gerçekleştirdikleri değişimi kavrama, diğer mazi fiilleri tanıma, okuma ve anlamada son derece önemlidir.

Aynel-fiilin mazi ve muzarideki okunuş farklılığına göre şu altı bab ortaya çıkmaktadır:

MUZARİ	MAZİ	
يَنْصُرُ	نَصَرَ	1. bab
يَضْرِبُ	ضَرَبَ	2. bab
يَفْتَحُ	فَتَحَ	3. bab
يَعْلَمُ	عَلِمَ	4. bab
يَحْسُنُ	حَسَنَ	5. bab
يَحْسِبُ	حَسِبَ	6. bab

Herhangi bir fiilin bu bablardan hangisine ait olduğunun kuralı bulunmamakla birlikte bu konuda önümüzü açacak birkaç ipucundan bahsedilebilir:

- Üçüncü babdan gelen kelimelerin tamamının aynel-fiilinde veya lâmel-fiilinde boğaz harflerinden biri bulunmalıdır. Tersinden düşünecek olursak aynel-fiilinde veya lâmel-fiilinde boğaz harflerinden biri bulunan kelimeler çoğunlukla üçüncü babdan olur. Örneğin (يذهب - ذهب), (يجعل - جعل), (ينفع - نفع) fiilleri böyledir.
- İlk dört bâb sonraki iki bâba göre bünyesinde daha fazla örnek barındırmaktadır. Buna göre mazisinin aynel-fiili kesralı olduğu bilinen bir fiilin dördüncü babdan ve muzarisinin aynel-fiilinin dammeli olduğu bilinen bir fiilin birinci babdan olması kuvvetle muhtemeldir.

Aşağıda yer alan ve sağ sütunda mazi sol sütunda muzari kipi verilen fiillerdeki okunuş özelliklerine dikkat ediniz ve anlam değişimlerini inceleyiniz.

Biliyor, bilir	يَعْلَمُ	←	عَلِمَ	Bildi
İnkâr ediyor, inkâr eder	يَكْفُرُ	←	كَفَرَ	İnkâr etti
İniyor, iner	يَنْزِلُ	←	نَزَلَ	İndi
Güzel olur	يَحْسُنُ	←	حَسُنَ	Güzel oldu
Taşıyor, taşır	يَحْمِلُ	←	حَمَلَ	Çıktı
Çıkıyor, çıkar	يُخْرِجُ	←	خَرَجَ	Çıktı
Terk ediyor, terk eder	يَتْرُكُ	←	تَرَكَ	Terk etti, bıraktı
Tapıyor, tapar	يَعْبُدُ	←	عَبَدَ	Taptı
Varıyor, varır	يَبْلُغُ	←	بَلَغَ	Vardı, ulaştı
Kalıyor, kalır	يَلْبِثُ	←	لَبِثَ	<u>Kaldı</u>
Biniyor, biner	يَرْكَبُ	←	رَكَبَ	Bindi
Açıyor, açar	يَفْتَحُ	←	فَتَحَ	Açtı
Giriyor, girer	يَدْخُلُ	←	دَخَلَ	Girdi
Duyuyor, duyar	يَسْمَعُ	←	سَمِعَ	Duydu
Gönderiyor, gönderir	يَبْعَثُ	←	بَعَثَ	Gönderdi
Yükseltiyor, yükseltir	يَرْفَعُ	←	رَفَعَ	Yükseltti
Şahitlik ediyor, şahitlik eder	يَشْهَدُ	←	شَهِدَ	Şahitlik etti

Üçüncü Şahıs

Üçüncü şahıs mazi fiil çekimi:

3. şahıs eril (ĜÂİB)		
يَكْتُبُونَ	يَكْتُبَانِ	يَكْتُبُ
yazıyorlar	ikisi yazıyor	yazıyor

3. şahıs dişil (ĜÂİBE)		
يَكْتُبْنَ	تَكْتُبَانِ	تَكْتُبُ
yazıyorlar	ikisi yazıyor	yazıyor

Aşağıdaki tabloda bu altı fiil eklerinden ayrıştırılmıştır. Aldıkları ek sebebiyle iki fiilin lâme'l-fiilin okunuşunda değişim olmuş diğerleri yalın halindeki durumunu korumuştur.

	Ek	Fiil	Ek	
O	-	...كُتِبَ	يَ...	♂
O ikisi	...انِ	...كُتِبَا		
Onlar	...ونَ	...كُتِبُوا		
O	-	...كُتِبَتْ	تَ...	♀
O ikisi	...انِ	...كُتِبَا		
Onlar	...نَ	...كُتِبْنَ		

Fiile bitişen ekler hem fiilin failini temsil etmekte hem de fiilin son harfinin okunuşunda değişikliğe yol açmaktadır.

Lanet ediyor (eril)	يَلْعَنُ	←	لَعَنَ	Lanet etti
İkisi yapıyor (eril)	يَصْنَعَانِ	←	صَنَعَ	Yaptı
İnkâr ediyorlar (dişil)	يُنْكِرُونَ	←	كَفَرُوا	İnkâr etti
Kazanıyor (dişil)	تَكْسِبُ	←	كَسَبَتْ	Kazandı
İkisi gülüyor (dişil)	تَضْحَكَانِ	←	ضَحِكَ	Güldü
Geliyorlar (dişil)	يَحْضُرْنَ	←	حَضَرَ	Geldi

ALİŞTIRMALAR

(1) Verilen muzari fiilleri örneklerdeki gibi harekeleyiniz.

يَحْضُرُ	←	يَحْضِرَانُ	←	يَحْضِرُونَ	←	يَحْضِرُونَ	←	يَحْضِرُونَ	←	يَحْضِرُونَ
يَكْسِبُ	←	يَكْسِبَانُ	←	يَكْسِبُونَ	←	يَكْسِبُونَ	←	يَكْسِبُونَ	←	يَكْسِبُونَ
يَصْنَعُ	←	يَصْنَعَانُ	←	يَصْنَعُونَ	←	يَصْنَعُونَ	←	يَصْنَعُونَ	←	يَصْنَعُونَ
يَلْعَنُ	←	يَلْعَنَانُ	←	يَلْعَنُونَ	←	يَلْعَنُونَ	←	يَلْعَنُونَ	←	يَلْعَنُونَ
يَجْحَدُ	←	يَجْحَدَانُ	←	يَجْحَدُونَ	←	يَجْحَدُونَ	←	يَجْحَدُونَ	←	يَجْحَدُونَ
يَضْحَكُ	←	يَضْحَكَانُ	←	يَضْحَكُونَ	←	يَضْحَكُونَ	←	يَضْحَكُونَ	←	يَضْحَكُونَ

(2) Aşağıda verilen muzari fiilleri aldıkları eklere göre tablodaki uygun sütuna yazınız.

- يَصْنَعُ - يَلْعَنَانُ - يَحْضِرَانُ - يَضْحَكُنَ - يَجْحَدُونَ - يَلْعَنُ - يَصْنَعُونَ - تَكْسِبُ - يَضْحَكُ - يَحْضِرُونَ
- يَكْسِبَانُ - يَضْحَكُ - تَضْحَكَانُ - يَجْحَدَانُ

يَكْتِبُ	يَكْتَبَانُ	يَكْتَبُونَ	يَكْتَبُونَ	يَكْتَبَانُ	يَكْتَبُونَ

(3) Aşağıda verilen muzari fiillerin kökünü ve Türkçe karşılıklarını yazınız.

Anlamı	Fiil	Kökü	Fiil	Anlamı
yazıyorlar (eril)	يَكْتَبُونَ	ك ت ب	يَكْتَبُ	yazıyor (eril)
	يَحْضِرُونَ		يَحْضِرُ	
	تَكْسِبُ		يَكْسِبَانُ	
	يَلْعَنُونَ		يَلْعَنُ	
	يَجْحَدُونَ		يَجْحَدُونَ	
	يَصْنَعُونَ		تَصْنَعُ	
	تَضْحَكُ		يَضْحَكُنَ	

İkinci Şahıs

Üçüncü şahıs mazi fiil çekimi:

2. şahıs eril (MUHÂTAB)		
تَكْتُبُونَ	تَكْتُبَانِ	تَكْتُبُ
yazıyorsunuz	ikiniz yazıyorsunuz	yazıyorsun

2. şahıs dişil (MUHÂTABA)		
تَكْتُبِينَ	تَكْتُبَانِ	تَكْتُبِينَ
yazıyorsunuz	ikiniz yazıyorsunuz	yazıyorsun

Aşağıdaki tabloda bu altı fiil eklerinden ayrıştırılmıştır. Aldıkları ek sebebiyle iki fiilin lâme'l-fiilin okunuşunda değişim olmuş diğerleri yalnız halindeki durumunu korumuştur.

	Ek	Fiil	Ek		
Sen	-	كُتِبَ...	تَ...	♂	
İkiniz	انِ...	كُتِبَا...			♀
Siz	ونَ...	كُتِبُوا...			
Sen	-	كُتِبَ...			
İkiniz	انِ...	كُتِبَا...			
Siz	نَ...	كُتِبُوا...			

Fiile bitişen ekler hem fiilin failini temsil etmekte hem de fiilin son harfinin okunuşunda değişikliğe yol açmaktadır. Buna göre özellikle çoğul çekim eki bitişen fiillerin son harfindeki değişikliğe dikkat ediniz.

Tanıyorsun (eril)	تَعْرِفُ	←	عَرَفَ	Tandı
İkiniz hükmediyorsunuz	تَحْكُمَانِ	←	حَكَمَ	Hükmetti
Şükrediyorsunuz (dişil)	تَشْكُرُونَ	←	شَكَرَ	Şükretti
Yapıyorsun (dişil)	تَفْعَلِينَ	←	فَعَلَ	Yaptı
İkiniz gidiyorsunuz	تَذْهَبَانِ	←	ذَهَبَ	Gitti
Yapıyorsunuz (dişil)	تَعْمَلْنَ		عَمِلَ	Yaptı

ALİŞTIRMALAR

(1) Verilen muzari fiilleri örneklerdeki gibi harekeleyiniz.

تَحْكُمُ	←	تَحْكَمَان	←	تَحْكَمُونَ	←	تَحْكَمِينَ	←	تَحْكَمَان	←	تَحْكَمْنَ
تَشْكُرُ	←	تَشْكُرَان	←	تَشْكُرُونَ	←	تَشْكُرِينَ	←	تَشْكُرَان	←	تَشْكُرْنَ
تَعْرِفُ	←	تَعْرِفَان	←	تَعْرِفُونَ	←	تَعْرِفِينَ	←	تَعْرِفَان	←	تَعْرِفْنَ
تَفْعَلُ	←	تَفْعَلَان	←	تَفْعَلُونَ	←	تَفْعَلِينَ	←	تَفْعَلَان	←	تَفْعَلْنَ
تَذْهَبُ	←	تَذْهَبَان	←	تَذْهَبُونَ	←	تَذْهَبِينَ	←	تَذْهَبَان	←	تَذْهَبْنَ
تَعْمَلُ	←	تَعْمَلَان	←	تَعْمَلُونَ	←	تَعْمَلِينَ	←	تَعْمَلَان	←	تَعْمَلْنَ

(2) Aşağıda verilen muzari fiilleri aldıkları eklere göre tablodaki uygun sütuna yazınız.

- تصنعن - تعملان - تذهبن - تجحد - تعرفون - تشكران - تحکم - تعملون - تذهبين - تفععلن - تشكر - تحکمون
تعرف - تحکمان - تعملين

تکتب	تکتبان	تکتبون	تکتبين	تکتبان	تکتبن

(3) Aşağıda verilen muzari fiillerin kökünü ve Türkçe karşılıklarını yazınız.

Anlamı	Fiil	Kökü	Fiil	Anlamı
yazıyorsunuz (eril)	تکتبون	کتب	تکتب	yazıyorsun (eril)
	تعملين		تعملون	
	تذهبن		تذهبان	
	تعرفون		تعرف	
	تشكرن		تشكرون	
	تحکم		تحکمون	
	تفععلن		تفععلن	

Birinci Şahıs

İkinci şahıs mazi fiil çekimi:

1. şahıs (MÜTEKELLİM)		
نَكْتُبُ	نَكْتُبُ	أَكْتُبُ
yazıyoruz	yazıyoruz	yazıyorum

Aşağıdaki tabloda bu altı fiil eklerinden ayrıştırılmıştır. Aldıkları ek sebebiyle iki fiilin lâme'l-fiilin okunuşunda değişim olmuş diğerleri yalnız halindeki durumunu korumuştur.

	Fiil		
Ben		أَ	♂ ♀
İkimiz	نَكْتُبُ...		
Biz		نَا...	

Fiile bitişen ekler hem fiilin failini temsil etmekte hem de fiilin son harfinin okunuşunda değişikliğe yol açmaktadır. Buna göre özellikle çoğul çekim eki bitişen fiillerin son harfindeki değişikliğe dikkat ediniz.

Secde ederim	أَسْجُدُ	←	سَجَدَ	Secde etti
Hissederim	أَشْعُرُ	←	شَعَرَ	Hissetti
Korurum	أَحْفَظُ	←	حَفِظَ	Korudu
Seviniriz	نَفْرَحُ	←	فَرِحَ	Sevindi
İçeriz	نَشْرَبُ	←	شَرِبَ	İçti
Oynarız	نَلْعَبُ	←	لَعِبَ	Oynadı

ALİŞTIRMALAR

(1) Verilen muzari fiilleri harekeleyiniz.

أشعر	-	نشعر	أشرب	-	نشرب	أعرف	-	نعرف
أسجد	-	نسجد	ألعب	-	نلعب	أحضر	-	نحضر
أحفظ	-	نحفظ	أعمل	-	نعمل	أشكر	-	نشكر
أفرح	-	نفرح	أذهب	-	نذهب	أعلم	-	نعلم

(2) Aşağıda verilen muzari fiilleri aldıkları eklere göre tablodaki uygun sütuna yazınız.

- نعرف - نشكر - أشرب - نفرح - نشرب - أعرف - أشكر - أعلم - نعمل - نلعب - أذهب - نحفظ - أسجد - أشعر - نعلم

..... : أكتب

..... : نكتب

(3) Aşağıda verilen muzari fiillerin kökünü ve Türkçe karşılıklarını yazınız.

Anlamı	Fiil	Kökü	Fiil	Anlamı
yazıyoruz	نكتب	كتب	أكتب	yazıyorum
	نشعر		أشعر	
	نسجد		أسجد	
	نحفظ		أحفظ	
	نفرح		أفرح	
	أشرب		نشرب	
	ألعب		نلعب	